

TALOUSARVIOALOITE 197/2005 vp

Määrärahan osoittaminen konkurssiasiamiehen toimiston menoihin ns. harmaan talouden torjumiseksi

Eduskunnalle

Harmaan talouden torjunnan haasteellisuutta lisää rajat ylittävä työskentely. Torjunta vaatiikin tässä aloitteessa ehdotetun määrärahan lisäyksen ohella muita toimia. Toisessa aloitteessa ehdotamme lisää rahaa syyttäväviranomaisille tulostavoitteen saavuttamiseksi ja talousrikosten ja muiden vakavien rikosten käsittelyn tehostamiseen. Lisäksi tarvitaan lainsäädännöllisiä muutoksia.

Tarvitaankin tehokas toimenpideohjelma harmaan talouden torjumiseksi. Siinä keskeistä tulisi olla

- tilaajan tai teettäjän velvoitteiden kasvattaminen,
- arvonlisäveron käännetty verovelvollisuus
- työmarkkinajärjestöjen kanneoikeus
- rakennustyömaiden kulkulupajärjestelmän tehostaminen.

Työmarkkinajärjestöt ovat sopineet yleiset linjat tilaajavastuun toteuttamisesta, mutta käytännön toteuttamisesta on sovittava vielä vuodenvaihteen mennessä. Yritysten ennakoperintärekiotote tulisi korvata rekisteröinnin reaaliaikaisella tarkistamisvelvollisuudella neljännesvuosittain. Lisäksi pääurakoitsijan tulisi ilmoittaa luettelo aliurakoitsijoista ja heidän henkilöstöstään verohallinnolle neljännesvuosittain.

Käännetyn arvonlisäverovelvollisuuden käyttöönotto ei ole Suomessa edennyt, vaikka veron maksamatta jättämisestä koituu valtion verotulojen menetyksen lisäksi eräillä aloilla rehellsille toimijoille merkittävä kilpailuhaitta. Jät-

täessään veron maksamatta valtiolle markkinoiden epärehelliset toimijat voivat tarjota hyödykeitä alhaisemmalla hinnalla kuin normaalit yritykset.

Käännetyllä verovelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että aliurakoitsijan (myyjä) sijasta pääurakoitsija (ostaja) määrätään verovelvolliseksi alihankintapalvelujen myynnistä suoritettavasta verosta. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että nykyään urakat muodostavat usein pitkiä ketjuja ja veron ja maksujen laiminlyöntiä esiintyy nimenomaan ketjujen etäpäässä. Käännettyyn arvonlisäverovelvollisuuteen on nyt siirtynyt puolenkymmentä EU-maata, ensimmäisenä Hollanti.

Vaikka EU:n komissio on torjunut käännetyn verovelvollisuuden, se on käytännössä suostunut poikkeuksiin, milloin kyse on ollut harmaan talouden torjunnasta. Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 27 artiklan mukaan neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta antaa jäsenvaltiolle luvan ottaa käyttöön direktiivistä poikkeavia erityistoimenpiteitä veronkannon yksinkertaistamiseksi tai tietäntyyppisten veropetosten ja veron kiertämisen estämiseksi.

Vaikka työmarkkinajärjestöjen kanneoikeus vaikuttaakin ensisijaisesti sopimusten noudattamiseen, sillä on toissijainen vaikutus myös harmaaseen talouteen, mm. siksi, että tällöin puututaan pimeään palkanmaksuun.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

TAA 197/2005 vp — Mikko Immonen /vas ym.

*että eduskunta ottaa valtion vuoden
2006 talousarvioon momentille 25.40.21
lisäyksenä 1 000 000 euroa konkurssi-*

*asiamiehen toimiston menoihin ns. har-
maan talouden torjumiseksi.*

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Mikko Immonen /vas
Matti Kauppila /vas
Mikko Kuoppa /vas
Veijo Puhjo /vas
Matti Kangas /vas
Erkki Virtanen /vas
Iivo Polvi /vas
Annika Lapintie /vas
Suvi-Anne Siimes /vas

Markus Mustajärvi /vas
Minna Sirnö /vas
Pentti Tiusanen /vas
Jaakko Laakso /vas
Anne Huotari /vas
Kari Uotila /vas
Unto Valpas /vas
Outi Ojala /vas